

Mixen van maisrassen op één perceel levert drie tot vijf procent meer kolfaanzet op

Eén, twee of drie maisrassen zaaien?

Het zaaien van meerdere maisrassen op één perceel zorgt voor een langere periode van stuifmeeluitwisseling en zo meer kolfaanzet. Maisbedrijven Innoseeds en Caussade Zaden zien brood in het concept en presenteren dit jaar elk hun eigen ontwikkelde 'maismix'.

tekst Jorieke van Cappellen en Wichert Koopman

Enkele duizenden hectares in Nederland en België zullen het komende jaar worden ingezaaid met een mix van verschillende maisrassen. Verder dan deze schatting durft maisveredelaar Innoseeds nog niet te gaan, maar het bedrijf heeft het volste vertrouwen in het zaaien van meerdere maisvariëteiten op één perceel. 'Bij mais is het mixen van zaaizaad nu nog vrij onbekend', aldus productmanager bij Innoseeds René Boons. 'Bij graszaad is het al jaren gemeengoed om rassen te mengen.'

Voor het komende seizoen voegde Innoseeds zijn maisrassen Ayrro, Nitro en Messago voor de Nederlandse markt samen in de maismix Perfect Mais. Het maiszaad van de drie rassen wordt letterlijk gemixt in de zak, waardoor de rassen in het veld willekeurig verspreid komen te staan.

Het mixen van maisrassen heeft volgens Boons als belangrijk voordeel dat risico's tijdens de teelt beter ondervangen kunnen worden. 'Door meerdere maisrassen te combineren met elk een net andere bloeiperiode, kun je de bloei van het hele gewas oprekken van enkele dagen naar zeven tot tien dagen. Daardoor heeft het stuifmeel in de bloei langer de tijd om zich te verspreiden en wordt de bevruchting minder beïnvloed door mogelijk ongunstige groei- of weersomstandigheden.'

Concurrerende rassen

Het mixen van maisrassen klinkt eenvoudiger dan het is. 'De maisrassen moeten elkaar aanvullen en dus niet wegconcurreren. Er is veel onderzoek aan voorafgegaan om te kijken welke maisrassen elkaar verdragen', zegt Boons. 'Mixen die op papier veelbelovend leken, bleken in de praktijk geen succes. Andere combinaties pakten juist heel goed uit.'

Volgens Boons is het belangrijk dat de bloeiperiodes van de verschillende rassen goed op elkaar aansluiten. Bovendien mag het afrijpingstijdstip niet te ver uit elkaar liggen. 'We zien dat maisrassen elkaar ook positief kunnen beïnvloeden in groei', aldus Boons. De wat kortere maisrassen bijvoorbeeld worden in lengte meegetrokken naar boven en worden gemiddeld dus iets langer.'

Wat is de winst? 'Je moet bij een maismix niet op een hogere drogestofopbrengst rekenen', zegt Boons. 'Wel zien we op proefvelden door de betere bestuiving en kolfverhouding een plus in zetmeelgehalte van gemiddeld drie tot vijf procent. Hierdoor zit er ook een lichte plus in aantal vcm per kilogram droge stof.'

Het komende seizoen biedt ook maisveredelaar Caussade Zaden een eigen 'mixvariant' op de Nederlandse en Vlaamse markt aan. Caussade Zaden focust zich met twee verschillende maisrassen voornamelijk op het voedingstechnische aspect.

'In ons gepatenteerde maisconcept DUO CS combineren we een ras dat traag vrijkomend zetmeel bevat met een ras dat snel opneembaar zetmeel produceert', aldus directeur van Caussade Zaden Nederland Walter Joosten. 'In de koe komt het zetmeel op deze manier gelijkmatiger vrij op zowel pens- als darmniveau. Het zetmeel uit snijmais wordt zo be-

ter benut in de koe.' Doorgaans zit traag vrijkomend zetmeel in de meer vroegrijpe rassen. Snel vrijkomend zetmeel bevindt zich in de wat laatrijpere rassen.

Voor DUO CS geldt het zaai-advies om de twee maisrassen per twee rijen naast elkaar te zaaien. Levert het zaaien van twee verschillende rassen geen problemen op? 'We hebben gekeken welke rassen goed bij elkaar passen. Om voor beide maissoorten een zo optimaal mogelijk tijdstip van oogsten te bereiken, adviseren we veehouders om te oogsten als over beide rassen een gemiddeld drogestofpercentage van

37 procent is bereikt.' Volgens onderzoeken ligt de winst van DUO CS dankzij een betere opname en benutting van de energie op 45 tot 85 euro per koe per jaar.

Geen mix op rassenlijst

Walter Joosten acht het zaaien van meerdere rassen op één perceel kansrijk voor de toekomst. 'Met het verlengen van de periode van stuifmeeluitwisseling of het zorgen voor een betere benutting van het zetmeel uit mais gaan we veel dieper in op het fenomeen mais telen voor rundvee.'

Hoewel het mengen van verschillende rassen volgens Caussade Zaden en Innoseeds de toekomst is, zal er op de PPO-rassenlijst

Het 'mixen' van maisrassen kan door meerdere rassen in één rij te zaaien of door per twee rijen één ras te zaaien

Wim Gommers: 'Veel effect van DUO CS bij hoog aandeel mais'

In 2006 begon melkveehouder Wim Gommers (34) uit Nederweert-Eind als een van de eerste melkveehouders in Nederland met het voeren van Caussa-

de DUO CS aan zijn 55 melkkoeien. 'Qua voederwaarde is er weinig verschil tussen een gangbare kuil en een kuil met DUO CS', aldus Gommers. 'Het verschil ziwt hem in het percentage bestendig zetmeel. De streefwaarde van bestendig zetmeel in de maiskuil ligt normaal gesproken tussen de 29 en 34 procent. Op mijn kuiluitslagen van DUO CS staat steevast 34 tot 35 procent. Dit zorgt dat het zetmeel vollediger en gelijkmatiger benut wordt.'

Gommers gaat verder: 'Bij ons bestaat het rantsoen uit 75 procent mais. Bij dit hoge aandeel is een stabiele opname en benutting heel belangrijk. Ik merk dat de koeien gezonder zijn en een opmerkelijk voordeel vind ik dat de koeien

niet meer vervetten aan het einde van de lactatie. Dat risico loop je wel met maisrassen met alleen een hoog aandeel snel zetmeel.'

Aan de koeien ziet Gommers dat ze het graag eten. 'We hadden één jaar een extra maiskuil erbij van een ander ras. Die deed qua voederwaarde absoluut niet onder voor DUO CS. Alleen vraten de koeien het met lange tanden.'

Ook het komende jaar zal Gommers vijftien tot zeventien hectare DUO CS zaaien. Gommers denkt dat hij vooral dankzij het hoge aandeel mais in het rantsoen de voordelen van DUO CS ten volle kan benutten. 'Hoe minder mais je voert, des te minder positieve effecten er zullen zijn.'

geen 'maismix' verschijnen. 'Voor de rassenlijst testen we alleen de prestaties van afzonderlijke maisrassen', vertelt Jos Groten, onderzoeker bij het Praktijkonderzoek Plant & Omgeving (PPO). 'Een maismix is geen ras en komt daarom niet als zodanig op de lijst. Net als bij grasmengsels is het samenstellen van

maismengsels iets wat maiszaadbedrijven zelf doen.'

Groten sluit niet uit dat het mengen van maisrassen mogelijk een gering voordeel oplevert in het verbeteren van de zetmeelopname of in het verruimen van het traject van stuifmeeluitwisseling. 'We moeten er wel voor waken dat we daar-

door inleveren aan kwaliteit en opbrengst per hectare. Onze maisrassen zijn veredeld tot zeer goede hybride rassen met fantastische eigenschappen, waarbij elke plant een topniveau behaalt. Het kan niet de bedoeling zijn dat de maximale prestatie van een maisras afvlakt doordat er andere rassen bij worden gezaaid.'

Nieuw Brussels beleid bepaalt toekomst maisteelt

In 2014 wordt in de Europese Unie een start gemaakt met de overgang naar een nieuw Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Zo gaat het stelsel van toeslagrechten op de kop. Boeren ontvangen straks geen premie op basis van historische rechten, maar een vast bedrag per hectare.

Deze basisvergoeding wordt aangevuld met een extra premie als wordt voldaan aan een drietal zogenaamde vergroeningseisen, zoals het in stand houden van blijvend grasland en het inrichten van een deel van de grond als ecologische zone. De derde eis waarover gesproken wordt, is vruchtwisseling.

In het huidige voorstel van de Europese Commissie staat dat op al het akkerland minstens drie gewassen geteeld zouden moeten worden. Dit zou ingrijpende gevolgen hebben voor de maisteelt in Nederland en Vlaanderen. Ook maisland is immers akkerland. Volgens de voorstellen zouden veehouders gedwongen worden een derde gewas te telen naast mais en (tijdelijk) gras.

Nu is het voorstel van de commissie nog geen wet. Het komende halfjaar zullen zowel het Europees Parlement

als de Raad van Landbouwministers nog hun zegje doen. Uiteindelijk bepalen de drie bestuursorganen gezamenlijk de wetgeving. Waarschijnlijk is dat er uitzonderingen en versoepelingen komen. Zo is er een meerderheid in de raad vóór het instellen van een ondergrens van vijftien hectare akkerland en een vrijstelling voor bedrijven die meer dan 75 procent permanent en/of blijvend grasland hebben.

Het Europees Parlement lijkt deze laatste versoepeling te ondersteunen en stelt daarnaast voor dat bedrijven die minder dan dertig hectare akkerland hebben, de vruchtwisseling mogen beperken tot twee gewassen.

Er lijkt zowel in het Europees Parlement als in de Raad van Landbouwministers een meerderheid voor het instellen van een ondergrens voor vruchtwisseling. Bedrijven met minder dan vijftien hectare akkerland zouden dan niet verplicht worden om drie gewassen te telen. Daarnaast zal er waarschijnlijk een vrijstelling komen voor bedrijven met minstens 75 procent blijvend grasland.

Veel impact krijgt waarschijnlijk de

verplichting om blijvend grasland in stand te houden. Een scheurverbod zou de mogelijkheden voor grondruil tussen veehouders en akkerbouwers beperken. Vreemd genoeg zou dat juist belemmerend werken voor het toepassen van vruchtwisseling.

De Nederlandse Land- en Tuinbouworganisatie LTO bepleit de versoepeling van de vergroeningseisen ook voor de inzet van een zogenaamd duurzaamheidscertificaat. Bedrijven die met een certificaat kunnen aantonen dat ze duurzaam werken, zouden automatisch in aanmerking moeten komen voor de vergroeningspremie. Daarbij zou men gebruik kunnen maken van bestaande certificeringsprogramma's, zoals biologisch of milieukeur.

Mocht versoepeling van de vergroeningseisen voor Nederland onvoldoende soelaas bieden, dan zal LTO dit idee inbrengen in de onderhandelingen. Ook in dat geval zouden veehouders de ruimte krijgen om hun eigen invulling te geven aan een duurzame bedrijfsvoering en hoeft de teelt van mais niet door Brusselse richtlijnen te worden belemmerd.